

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

عامل، متن قوانین - تصویب نامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - مذاکرات مجلس سنا
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سؤالات

شماره ۱۶۸۷

شنبه ۱۳ آذر ماه ۱۳۲۹

سال ششم

شماره مسلسل ۸۷

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۸۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۵ شنبه ۹ آذر ماه ۱۳۲۹
فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: شوشتری - امینی - بهادری - پیراسته - حاذقی
- ۳ - قرائت اسامی اعضاء کمیسیون برنامه منتخب از شنب
- ۴ - اعلام تصویب صورت مجلس جلسه قبل
- ۵ - اخذ رأی و تصویب ۳ ماده متمم بودجه ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی
- ۶ - مذاکره بعد از دستور و ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس دو ساعت و پنجاه دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: اورنگ - مکرم - رضا رفیع - صاحب جمع - دکتر معظمی - مجتهدی - فقیه زاده - غلامرضا فولادوند - طباطبائی - امیر قاسم فولادوند.

غائبین بی اجازه - آقایان: محمود محدودی - خاکباز - دولت آبادی - برومند - نصرتیان - قهرمان آصف - سالار سندعی - تولیت - نیبورتاش - ابتهاج - اقبال - دکتر مجتهدی - احمد حبیبی -

بناهی - نقیه الاسلامی - محمد ذوالفقاری - امیر انشاری رستم کیو - کاظم شبانی - خزیمه علم دیر آمدگان با اجازه - آقایان حکمشاورز صدر - فرامرزی - دکتر سید امامی

رئیس - نظری نسبت به صورت مجلس نیست؟

یکی از نمایندگان - نداده اند

رئیس - مگر منتشر نشده؟

جمعی از نمایندگان - منتشر شده

رئیس - آقای صفائی نظری داشتید

صفائی - در صورت جلسه اسبق بنده راقاب بی اجازه نوشته اند، در صورتیکه بنده مریض بودم، تقاضای اجازه کرده بودم، تقاضا میکنم اصلاح فرمائید.

رئیس - اجازه شما بکمیسیون معاسبات میرود و اصلاح میشود، دیگر نظری نیست؟ (گفته شد - خیر) چون عده کافی نیست تصویب صورت مجلس به بعد موکول میشود

۲ - بیانات قبل از دستور

آقایان: شوشتری - امینی - بهادری

پیراسته - حاذقی

رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند، آقای شوشتری

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم بنده دو موضوع را بسم مبارك نمایندگان محترم میگردانم يك موضوع او یا لو فرضه است که انشاءالله بطور تحقیق این عمل انجام نشده و نمیشود، و متناسب بود که دولت هم حاضر میبود، مطالب را یادداشت میگرد زیرا نامه هایی از بین النهرین میرسد که اخیراً اولیای دولت بین النهرین و مأمورین آن دولت مسلمان برادر ما همجوار ما نسبت بانواع ایران و مسلمین ایران با نظر خصومت و نظر دوپیتی عمل میکنند، و عرض کردم انشاءالله این اوفرضیه است و نوشته ام بحضور آیةالله میلانی که جریان را کامل برای بنده مرفوم فرمایند که وظیفه ما بطور روشن معلوم بشود، شنیده ام نوشته اند، میگویند بانواع ایران که اغلب اماکن، متبر که را آنها ساکنند نشان آورده اند که باید تبعیت آنها را قبول کنند حتی خواهای خرگوشی هم دیده اند نسبت بیک قطعه یا خطه ای از مملکت ما کلمات عجیب و غریبی آنها شهرت داده میشود، خدا لعنت کند مستر نفت را و غریزی خدا لعنت کند مستر نفت را (دکتر بقائی - و مزدورانش را) اجازه بنده من صریحاً از اینجا اعلام میکنم که ما از دولت اسلامی همجوار خودمان این توقع را نداریم، ما یادونظر بانها نگاه میکنیم، يك

بر برآمدی و همکیشی، یک نظر مقابل دول کاملاً الواد دو جهت دارد اگر تعلق کنند ما با هو کمودرتا دو کینه با آنها نظر خواهیم انداخت آنان پروتد این عملی که یکصد نفر دیگر تذکره دادیم امویان ان اقتباه را کردند و این لفت مویان بر بیکر مقدس عالم اسلام و اردو صدمه زد و برایشان کار درست کردند، آنان نکند و مثل طوارس چتر خود را بینند بساق پای خود هم نگاه کنند که هفتاد میلیون مسلمان عرب در مقابل شمشد، مقتصد هزاد ملت مجهول اللب که هیچ ملتی آنها را نباشند متلوب نشوند و اینصورتها را بایرادان ایرانی خود که با نظر برادر، اخوت بدلول احکام اسلام و قوانین بین المللی نگاه میکنیم، این معنی را ترک کنند، این یک موضوع (کشاورز صدر- قدری پوش تر بفرمائید) زیاد صحبت نیکند فقط گفتم ده دقیقه، موضوع دیگر بنده روزی در اینجا از نظر وظیفه سکه مراجعه کرده بودند بمن و آقای اورنگ تشریف ندارند و خودم رفته بودم دیدم، اینجا راجع به چهار صد خانه اظهار نظری کردم، جلب نظر نمایندگان محترم و رئیس دولت را کردم جناب آقای وزم آرا رئیس دولت اینجا یادداشت کردند، مشغول رسیدگی شدند راجع به چهار صد خانه کران قیمت نه ارزاقیت (صحیح است) بعد جناب آقای حاج حازقی نماینده محترم بمن تذکر فرمودند که آقای وثیقی از شما کله دارند، من تعجب کردم، چه گله می برای چه؟ من اسمی از حکمی نبردم، محال و متمتع است من اگر کسی را دزدیدم و با بگویم پول گرفته اول اهل اتهام نیستم، صریحاً در این مجلس اینقدر شجاعت دارم که باستم بگویم فلان آقا پول گرفته، برای اینکه آن عبارت که گفته می شود خارج از دو راه نیست یا اتهام است و هو که شأن مجلس شورای ملی و نمایندگان اتهام زدن وهو کردن نیست و یا آنکه واقعت اگر در واقع يك کسی پول گرفته باشد، وکیل باید باصراحت بگوید اگر نکوبد یا طمع دارد یا خیانت می کند یکی از ایندو ناست بدون تردید، باید صریح بگوید من اسمی از کسی نبرده بودم من بایشان عرض کردم میروم با آقای وثیقی صحبت می کنم رفتم آنجا، گفتم آقا اولاً من نمی دانم بانک کشاورزی، بانک فلاحی، بانک استقراضی بانک ملی آنجاست بنده رفتم خانه هائی را دیدم، من هم باوضع بنائی آشنایم، این خانه هائی را که بنام ارزان قیمت بکارمندان دولت داده اند، این خانه ها ارزش اینرا ندارد (صدی) خودشان هم اعتراف می کنند که گرانست) اجازه بفرمائید و این صورت صورت پستیده می نیست که يك کارمندان جزئی را بردارید يك خانه گرانی بهشان بدهید مبلغ کلی از حقوقشان کسر بگذارید، و بصورت عجیبی در بیاید این مجبور است دزدی بکند ایشان بیفرضانه بنده اقرار کردند و گفتند برای بنای این چهار صد خانه هشت میلیون تومان خرج شده يك میلیون تومان لوله کشی و قریب يك میلیون تومان مال جاده ها و خیابانها که این هر دو را باید شهرداری بدهد، آنوقت مراجعه، فعل حرام و ربح هم از کارمندان دولت بگیرند این خانه ها بن ۱۰۰۰ تومان جدا کتر و ۱۴۰۰۰ تومان قیمت

دارد اینها داده اند یکی ۴۰۰۰ تومان گفتم من نظر سوء ندارم و بهیچکس نسبت سوء نمی دهم ولی این خانه ها این ارزش را ندارد دولت باید این مقداری را که جزء زمین قرار گرفته آنقدری که خرج لوله کشی کرده شهرداری باید بدهد و ربحش را هم بردارید مردم بیچاره را با بصورت در نیارید من خواستم این دو موضوع را تذکر بدهم حالا نه دقیقه است حرف میزنم و شش دقیقه بقیه وقت خودم را می دهم بجناب آقای امینی برای اینکه می خواهند شورای بین المجالی را که من سرم نمی شود گزارش بدهند، بفرمائید آقای امینی (احسن - صحیح است) رئیس - آقای امینی بفرمائید امینی - چون در خرداد ماه سال جاری اینجانب برای معالجه عازم سویس بودم از طرف هیئت رئیسه مأمور شدم در ژنو راجع بکتابت و سوابق کار اتحادیه بین المجالی با سازمان مرکزی آنموسسه مذاکره نمایم سابقه امر این بود که مجلس ایران با اینکه عضویت اتحاد بین المجالی را از سال ۱۹۳۰ پذیرفته بود از بروز جنگ بین المللی دوم تاکنون عملاً رابطه خود را با وجود مکاتبات هدیده از طرف اتحادیه مجدداً برقرار نساخته و لازم بود که در خصوص پرداخت حق عضویت گذشته و تعیین تکلیف آتیه مذاکراتی بعمل آید. تاریخچه این دستگاه بین المللی و رابطه مجلس ایران را با این اتحادیه بطور بسیار خلاصه عرض می رسانم: ۱ - اتحاد بین المجالی مجمعی است مرکب از نمایندگان مجالس ممالک مختلفه دنیا که برای برقراری صلح عمومی و اتخاذ اصول و تصمیماتی که موجب بسط مودت و آسایش ملل باشد تشکیل یافته و هدف و مرام آن عبارتست از سعی در توحید مساهمی نمایندگان مجالس شورای ملی ممالک دنیا برای این که اختلافات بین المللی را بطریق حکمت و با بطرز دوستانه و با بوسله وضع قوانین با اعتماد هود و مقاولات و با بوسائل قضائی دیگر بدول متبوعه خود بقبولانند بملوه این اتحادیه سایر مسائل حقوقی بین المللی را و آنچه مربوط بتوسعه روابط صلح بین المللی است تحت مذاکره قرار خواهد داد. اقدامات این اتحادیه در موضوع حکمتیت نتایج مشهودی داشته مانند ایجاد دیوان دائمی داوری لاهه کنفرانس لاهه بعنوان کنفرانس صلح در مرتبه دوم و تنظیم نمونه عهدنامه حکمتیت کنفرانس لاهه و کمک پیشرفت اصل مساوات حقوقی دول و استقرار صلح بوسله ایجاد دیوان داوری بین المللی که تاحدی روابط بین المللی با مساهمی این اتحادیه تحت ترتیب وقواعد مدون و منظمی در آمده است. ۲ - فکر تشکیل این اتحادیه هنگام جنگ فرانسه و آلمان در سال ۱۸۷۰ تولید شد ولی در سال ۱۸۸۸ عملی گردید و از آن تاریخ تاکنون جز در ایام جنگ سالانه يك بار در پایتخت یکی از ممالک تشکیل جلسه داده است و چون ذکر جزئیات آن کتاب های متعددی است از عرض آن معذورم. ۳ - ترتیب عضویت، چون اتحادیه مایل است

هوا خواهان بیشتری داشته باشد قطع نظر از عقیده و مسلک سیاسی دعوت می نماید و همه زبانی از نمایندگان مجالس می توانند عضو اتحادیه شوند و این همدوم سال نمایندگان از طرف خود برای شرکت در کنفرانس که در یکی از پایتخت های ممالک تشکیل جلسه میدهد - ازماء میدارند قبل از تشکیل کنفرانس سالیانه شورای اتحادیه که مرکب از دو نفر نماینده از هر کشوری است دستورالار را تعیین و ترتیب جلسات کنفرانس را معین میکنند. ۴ - مشارک ایران، چون ایران عضو اتحادیه بین المجالی است در جلسات آتیه شرکت خواهند نمود و در ملاقاتیکه اینجانب با دبیر سازمان در ژنو کردم ایران از پرداخت حق عضویت سالیانه تا این تاریخ معاف شد و از این ببعد قرار شد سالیانه مبلغ ۲۰۰ فرانک سویس (در حدود ۲۰۰۰ تومان) بابت حق عضویت بپردازند، ممالک دیگر مبالغ زیادتری تأدیبه می کنند. سابقه امر در پرونده مجلس این است که در دوره پنجم جنابان دکتر مصدق، ققی زاده، هلاه، داوور کیمپسونی تشکیل دادند و سوابق اتحادیه و تشکیلات آنرا با اظهار نظر موافق خود ضمن گزارش مشتمل بر ۲۳ صفحه دادند و دوره هفتم جناب لبقوانی یکمرتبه اسانامه آنرا ترجمه کرده و بار دیگر جناب فهیم الملک آنرا ترجمه کردند. برای اولین بار در کنفرانس اسلامبول سال ۱۹۳۴ جنابان حسن لقمان ادهم، دشتی، دکتر سیمعی، لبقوانی، ناصری شرکت کردند، بعداً با وجود تلگرافات متعدد از طرف رئیس و منشی اتحادیه توجهی نشد و با تأکیدات وزارت امور خارجه و سفراء ایران از قبیل جناب دشتی و وزیر مختار دولت شاهنشاهی در برن و سایر کیر شاهنشاهی در رم ترتیب اثر داده نشد. تا اینکه در آخردوره پانزدهم هیئت رئیسه مجلس شورای ملی موضوع را برای مطالعه و اقدام با اینجانب ارجاع فرمودند، چون دوره خانه یافت اقدام آن چنانچه عرض شد بفرود سال جاری در ژنوم کول گردید: اما شرکت اینجانب در کنفرانس بین المجالی بر حسب دستور هیئت رئیسه بود که در تاریخ ۲۵ مرداد ماه ۲۹ با اینجانب واصل گردید البته هزینه مسافرت و شرکت در کنفرانس بعهده خود بنده بود. کنفرانس از تاریخ هفتم تا سیزدهم سپتامبر ۱۹۵۰ در شهر دو بلن پایتخت ایراند دوام داشت هنگامیکه بحث در اطراف گزارش دبیر اتحادیه که در يك چند قطور در خصوص جریان بین المللی سال ۱۹۴۹ چاپ شده بود مطرح شد اینجانب نیز در مذاکرات عمومی شرکت کرده و متن اظهاراتم بزبان فرانسه در گزارش تفصیلی اتحادیه چاپ شده است و باستحضار آقایان نمایندگان محترم خواهد رسید. مطالب مهم آن عرض امتنان بود از ملت ایراند و ریاست جمهور آن کشور و مجلس و هیئت دولت به نسبت پذیرائی گرم آنان و ابلاغ پیام دوستانه مجلس شورای ملی ایران بمقامات مربوطه آن کشور و نظریاتیکه در گزارش دبیر کل فقط چند سطر مختصری راجع به ایران مذکور بود اینجانب من باب اعتراض گوشزد کردم که وضعیت تاریخی و موقعیت سیاسی و جغرافیائی و طبیعی ایران دارای اهمیت خاصی است که باید صفحات

بیشتری در گزارش دبیر کل اشغال نماید و خواهش شد که نمایندگان ۳۴ مملکت حاضر در کنفرانس در قلب خود جا و فضای وسیعتری برای ایران نگاهدارند و ضمناً پیشنهاد کردم کنفرانس بین المجالی در صورت لزوم میسبونی از طرف خود بکشور شوروی ازماء دارد که تماس مستقیم دوستانه ای ما بین ملل قطع نظر از روش سیاسی ایجاد شود و در حقیقت نمایندگان ملل جهان با یکدیگر تماس گرفته در راه برقراری صلح جهانی کوشش و مساهمی بیشتری بمبذل دارند و تنها تماس دولتها را با یکدیگر ضامن کافی برای حفظ صلح عمومی ندانند. نسبت بموضوعات مختلفی که مطرح شد و تصمیماتی که اتخاذ گردید کتابچه های چاپی آن موجود است که بعداً ترجمه و باستحضار نمایندگان محترم خواهد رسید. لازم میدانم در خصوص یک موضوع که بیشتر طرف توجه ملل کوچک است مختصری عرض کنم این موضوع مربوط بقرارداد های غیر عادلانه است که در دو سال پیش از طرف مصر بها پیشنهاد تجدید نظر آنان با اتحادیه بین المجالی داده شده بود که ما هم لدی الاقتضا می توانیم بقرارداد نفت ایران و انگلیس اطلاق کنیم (حائری زاده - آن قرارداد اصلاً باطل است آن قرارداد در زمان هرج و مرج بود و اهرتباری ندارد) مصر بها پیشنهاد داده بودند که نسبت بقرارداد های غیر عادلانه طبق ماده ۱۴ منشور ملل متحد تجدید نظر شود. در شورای کنفرانس که در آوریل سال ۱۹۵۰ در منا کو تشکیل شده بود انگلیسها قسمتی بی پیشنهاد مصر بها اضافه کرده بودند باین مضمون: « مادام که قرارداد غیر عادلانه تجدید نظر نشده است بقوت خود باقی خواهد برد » البته چون پیشنهاد نمایندگان انگلستان هدف و نظرمصر بها را تغییر میداد یعنی اگر اصولاً قرارداد های غیر عادلانه تجدید نظر نشوند همیشه بقوت خود باقی خواهند بود. اینجانب بصره ای پیشنهاد کردم باین مضمون: « حد اکثر مدت تجدید نظر قرارداد های غیر عادلانه نباید از دو سال تجاوز نماید و در صورت احتیاج بدآوری داوران باید از ملل کوچکی که بموضوع بی نظر هستند تعیین شوند شروع مدت از تاریخ تقاضای تجدید نظر در قرارداد غیر عادلانه خواهد بود » وقتی پیشنهاد اینجانب در کنفرانس طرح شد انگلیسها پیشنهاد کردند که این بصره برای اظهار نظر شورای قضائی اتحادیه احاله شود همان روز در ساعت ۱۲ شورای قضائی تشکیل شد و تا ساعت چهار ونیم بعد از ظهر مشغول بحث بودیم.

بزرگ اثبات نماید و گفته مرا بصورت جسارت و خلاف ادب تعریف نماید از این تعریف اظهاراتم بی اندازه متأسف ولی دینی هم به دول بزرگ ندارم کز یاد متاثر باشم زیرا ترکیه اگر تاکنون کمکهای معتدله ای از ملل بزرگ مخصوصاً آمریکا داشته است متأسفانه ملت ایران هنوز جز صحبت از این مقوله استفاده دیگری نبرده البته ذکر می از قرارداد نفت جنوب ایران و انگلیس نیکند زیرا ملت و مجلس ایران بسرای استیقای حق خود اقدام کرده است و مشغول مذاکره و بحث هستیم ولی باید اذعان کرد که ملت ایران از این رهگذر که مستقیماً مربوط به رابطه ایران و انگلستان است انتقاهی نبرده از ملل بزرگ دیگر که در اینجا نماینده ندارند غیبت نیکند زیرا صحبت من با حاضرین است و از آنها در منظور خود استمداد میجویم. بنابراین شخصاً نمی توانم بگویم که ما میتوانیم از داوری ملل بزرگ (مقصود ملل مقتدر از نظر قوای نظامی) که با ارتباط سیاسی بطور محکم با یکدیگر اتصال مادی و معنوی دارند کلاً اطمینان داشته باشیم و این مطلب را بی برده در حضور نمایندگان ملل که در اینجا جمع هستند اظهار میکنم و میدانم که در مقابل اظهار مطالب صحیح که برای همان دور یکدیگر جمع هستیم رنجش و ملالی روی نخواهد داد. در آنوقت که نمایندگان دیگر در اطراف بصره پیشنهادی مشغول صحبت و اظهار نظر بودند نماینده آمریکا نزد من آمد و با اینجانب مذاکره کرد که تا یک هفته دیگر سناتور پیر Pepper به نمایندگی مجلس سنای در راس میسبونی به ایران خواهد رفت و موضوع کمک با ایران عملی خواهد شد و من از شما خواهش دارم موافقت کنید بصره پیشنهادی نمایندگان انگلیس که باعث پیشنهاد شما شده است حذف گردد تا احتیاجی باین بحث طولانی نباشد من هم موافقت کردم و همان ترتیب تصویب شد بعداً با تشکر از اینکه چون اصل موضوع یعنی تجدید نظر در قراردادهای غیر عادلانه منحل شده است اظهار کردم صلاح نیست طبق ماده ۱۴ منشور ملل متحد باشد زیرا آن ماده با ماده ۱۳ شورای امنیت مربوط است و ممکن است دول بزرگ از حق «دوره» استفاده کنند و نظرم ملل کوچک تأمین نشود و خواهش کردم موافقت شود که طبق ماده ۲۳ منشور ملل متحد انجام گردد. باین نظر موافقت شد و موضوع خانه یافت و گزارش نهائی برای تصویب در ساعت ۶ بعد از ظهر همان روز بکنفرانس عمومی پیشنهاد و تصویب گردید: غرض از بحث این جریان این است که شرکت نمایندگان مجلسین ایران در این کنفرانسها نتیجه مفید و مستحسن خواهد داشت، و اگر نفعی نداشته باشد قطعاً زبان بخش نیست آشنائی شخصیت های بزرگ بین المللی که در این کنفرانس شرکت دارند فرصتی برای شناساندن ایران بدست خواهد داد و بطور قطع میتوان امیدوار بود که با نهایت آزادی مطالب و مسائل بحث و گفتگو میشود و آنچه منطقی و صحیح باشد

سهولت مورد قبول است. من بخوبی احساس کردم که ملل آسیائی در این کنفرانس نقش بزرگی بازی کردند ملل رمی از يك طرف و آمریکا از طرف دیگر در پیش عملیات کنفرانس قرار داشتند. و از روی بطور محسوس در صفت مؤخر قرار داشت. من از مجلسین استفاده دارم که از این پس برای شرکت در کنفرانس بین المجالی نمایندگان ازماء دارند و در داخل هر مجلس قطع نظر از روش سیاسی دستجات مختلف عضویت کنفرانس را پذیرند زیرا در این کنفرانس تمام احزاب سیاسی میتوانند شرکت جویند تا همه در کنار یکدیگر مسائل عمومی جهانی را بحث و مذاکره نمایند و چون معمولاً غالب اعضاء در کنفرانسها و مجامع سیاسی دیگر شرکت می جویند تصمیمات این اتحادیه در اجراء منظور بین المللی مؤثر و مفید است. اطلاعات بیشتر را بعداً بهر يك از فرا کسیونهای مجلس شورا و مجلس سنا تقدیم خواهم کرد. ضمناً در مذاکرات خصوصی که با رئیس کنفرانس و دبیر اتحادیه بین المجالی شد از طرف آقایان نامبرده اظهار تمایل گردید که در صورت صلاح جلسه اتحادیه بین المجالی در سال آتیه در تهران تشکیل شود متأسفانه چون وقت و فرصت کسب اجازه نبود و پنهانی نمی توانستم قبول مسئولیت نمایم موضوع را موکول ببعد نمودم روز بعد نمایندگان ترکیه از اتحادیه بین المجالی دعوت کردند که کنفرانس آتیه را در سال ۱۹۵۱ در آنکارا تشکیل دهند امیدوارم در صورتیکه مجلس شورای ملی مایل باشد انشاء الله برای سال ۱۹۵۲ از اتحادیه دعوت شود که نمایندگان دنیا برای شرکت در مذاکرات تهران آمده مارا متفخر سازند و از پذیرائی و مهمان نوازی مخصوص ملت ما بهره مند گردند (احسن - صحیح است) رئیس - آقای بیراسته بفرمائید بهادری - نوبت بنده است. رئیس - شما وقتتان را دادید با آقای امینی. بهادری - بنده ندادم آقای شوشتری يك قسمت از وقتشان را دادند. نورالدین امامی - جناب رئیس بعد از یکسال میخواهد صحبت کند اجازه بفرمائید. بهادری - بعد از یکسال نوبت به بنده رسیده است. رئیس - آقای امینی وقت نبخواست بشوهند ایشان مأموریت داشتند در اتحادیه بین المجالی شرکت کنند و گزارششان را میتوانستند ده وقت بدهند و بایشان هم گفته بودم که بعد از فرمایشات آقایان گزارش خودشان را بدهند. آقای بهادری بفرمائید. بهادری - بنده هر ایضی راجع باذربایجان دارم متأسفانه دولت تشریف ندارند آقایان محترم تصدیق دارند که بنا به عادت اخلاقی خود بهیچوجه راضی بتضییع اوقات گرانبهائی همکاران محترم نبوده و حتی الامکان کوشش میکنم که کمتر مزاحم آقایان بشوم و بی خاطره هائی که در خلال مدت مسافرت آذربایجان از مشاهده اوضاع معلی و تغییرات اساسی در اکثر شهر سناها مخصوصاً بهبودی وضع زندگی زارهمین که موجب امیدواری می باشد با خود همراه

بیشتری در گزارش دبیر کل اشغال نماید و خواهش شد که نمایندگان ۳۴ مملکت حاضر در کنفرانس در قلب خود جا و فضای وسیعتری برای ایران نگاهدارند و ضمناً پیشنهاد کردم کنفرانس بین المجالی در صورت لزوم میسبونی از طرف خود بکشور شوروی ازماء دارد که تماس مستقیم دوستانه ای ما بین ملل قطع نظر از روش سیاسی ایجاد شود و در حقیقت نمایندگان ملل جهان با یکدیگر ضامن کافی برای حفظ صلح عمومی ندانند. نسبت بموضوعات مختلفی که مطرح شد و تصمیماتی که اتخاذ گردید کتابچه های چاپی آن موجود است که بعداً ترجمه و باستحضار نمایندگان محترم خواهد رسید. لازم میدانم در خصوص یک موضوع که بیشتر طرف توجه ملل کوچک است مختصری عرض کنم این موضوع مربوط بقرارداد های غیر عادلانه است که در دو سال پیش از طرف مصر بها پیشنهاد تجدید نظر آنان با اتحادیه بین المجالی داده شده بود که ما هم لدی الاقتضا می توانیم بقرارداد نفت ایران و انگلیس اطلاق کنیم (حائری زاده - آن قرارداد اصلاً باطل است آن قرارداد در زمان هرج و مرج بود و اهرتباری ندارد) مصر بها پیشنهاد داده بودند که نسبت بقرارداد های غیر عادلانه طبق ماده ۱۴ منشور ملل متحد تجدید نظر شود. در شورای کنفرانس که در آوریل سال ۱۹۵۰ در منا کو تشکیل شده بود انگلیسها قسمتی بی پیشنهاد مصر بها اضافه کرده بودند باین مضمون: « مادام که قرارداد غیر عادلانه تجدید نظر نشده است بقوت خود باقی خواهد برد » البته چون پیشنهاد نمایندگان انگلستان هدف و نظرمصر بها را تغییر میداد یعنی اگر اصولاً قرارداد های غیر عادلانه تجدید نظر نشوند همیشه بقوت خود باقی خواهند بود. اینجانب بصره ای پیشنهاد کردم باین مضمون: « حد اکثر مدت تجدید نظر قرارداد های غیر عادلانه نباید از دو سال تجاوز نماید و در صورت احتیاج بدآوری داوران باید از ملل کوچکی که بموضوع بی نظر هستند تعیین شوند شروع مدت از تاریخ تقاضای تجدید نظر در قرارداد غیر عادلانه خواهد بود » وقتی پیشنهاد اینجانب در کنفرانس طرح شد انگلیسها پیشنهاد کردند که این بصره برای اظهار نظر شورای قضائی اتحادیه احاله شود همان روز در ساعت ۱۲ شورای قضائی تشکیل شد و تا ساعت چهار ونیم بعد از ظهر مشغول بحث بودیم.

آورده و در همین حل نوبه بزرگی برای آقایان و ملاکندان کشور بوده است خواستم فستی از مشاهدات خود را بطور خلاصه تشریح و ضمناً عرض تشکری از مسیبن امر نموده باشم خاطر آقایان محترم مستعضر است که آذربایجان عزیز مدتها بود گرفتار تهر و بیماری طبیعت واقع مخصوصاً سال گذشته در اثر کمی محصول اوضاع اجتماعی بکلی مختل و همدزدی از زواری و ساکنین فراه و شهرها اوطان خودشان را ترک و در خیابانهای تهران سرگردان بودند که موضوع مورد توجه خاص اعلیحضرت همایونی واقع و کمکهای مؤثری در حق آنان مبذول و بهجملهای خودشان مراجعت ننمودند و در محل نیز حسب الامرات ملوکانه کلیه وسایل زندگی آنان تحت سرپرستی تیمسار سید شاه بختی که اتفاقاً در آنوقت نیز در محل حضور داشته و ناظر اقدامات ایشان بود فراهم و با بشن کمک و همراهی بپردم تأمین بنر و خوراک زارعین تشویق بکشت و زرع میشدند امسال بعدالله توجهات خداوندی نیز شامل حال زارعین و کسانیکه اجباراً با اوطان خودشان مراجعت کرده بودند با بدست آوردن محصول خوب مرفه الحال و بدعا گوئی ذات اقدس شاهنشاه محبوب اشتغال دارند زاید نمیدانم خود را مترجم احساسات مردم آذربایجان که از نزدیک شاهد و ناظر شادی و خرمی آنان بودم (صحیح است) قرارداده عرض سیاستگذاری آنها را پیشگاه اعلیحضرت همایونی عرض بهدارم (احسن) و در ضمن از دولت خواستارم که در قبالت خدمات صادقانه تیمسار سید شاه بختی که از هیچگونه فداکاری در راه اجرای منویات و اوامر شاهانه و فراهم آوردن وسایل آسایش و راحتی زارعین دریغ نکرده اند از ایشان قدر دانی و این افسر صدیق و خدمتگزار را مورد تشویق قرار بدهند.

و ضمناً موضوع بنر و نوع جنس غله و حبوبات آذربایجان است که با تصدیق آقایان از احاطه مرغوبیت در کلیه نقاط کشور حاضر درجه اول ولی متأسفانه در خلال گرفتاریهای سالهای قبل زارعین بکلی از زمین رفته است (صحیح است) و سال گذشته هم بظرف مغلوط کشت و زرع شده و چنانچه توجهی در این قسمت مبذول نشود موجب نومی زارعین و مالکین خواهد بود خواستم موضوع را باستحضار آقایان رسانیده و با وجود اینکه مراتب را در تبریز حضوراً با آقای مهدوی وزیر کشاورزی عرض نموده ام و وعده اصلاح فرمودند اینک بار دیگر با آآوری و تمسک دارم اقدام فوری را برفع این نقیصه مهم فلاحی فرموده و مقادیر و هزار تن بنر خوب و مرغوب در اختیار زارعین آذربایجان بگذارند (صحیح است) قسمت دوم از مراضم موضوع عمران و آبادی در تمام شهرهای آذربایجان میباشد بطوریکه حضوراً مشاهده نمودم فعالیت های کم نظیری برای عمران و آبادی شروع و میتوانم عرض بکنم از شهریور ۱۳۲۰ باین طرف نظیر این گونه فعالیت مشاهده نشده است مثلاً در شهر تبریز در عرض ۲ ماه سی هزار متر مکعب اسفالت کاری و هزاران بابان جدید الاحداث گردیده است و همچنین در سایر شهرها اصلاحات با سرعت و حسن جریان بی شائبه شروع و حسن امپداری عموم طبقات عالی را تحریک میکند خواستم از کما و دیالیات و

کاردانی و کثرت اقبال استاندارم محترم آذربایجان که در اثر مراقبت و زحمات شبانه روزی ایشان چنین وضع ایجاد و چرخهای زنگ زده بکار افتاده است عرض تشکر و ضمناً از جناب آقای نخست وزیر درخواست مینمایم و می که فرار بود از طریق بانک ملی بشهرتاریهای آذربایجان داده شود و مقدمات را نیز از جهت فراهم شده است دستور صدور حواله آنرا صادر و هر چه زودتر در اختیار استانداری بگذارند و انتظار دارم جناب آقای زنده مدیر کل محترم بانک که در دوره استانداری خودشان در آذربایجان که از هیچگونه کمک و فداکاری نسبت با اصلاحات و حسن جریان کارهای آن استان مضایقه فرموده و عموم اهالی را مدیون اخلاقی و خدمتگزار صادقانه خود فرموده اند در این موقع هم بذلت توجه و در انجام امر وام تشریح نمایند (انشاءالله)

قسمت سوم از مراضم جریان اقدامات اصلاحی سازمان برنامه در نقاط سرحدی معان می باشد که در نهایت درجه جناب دقت و توجه بوده و می توانم عرض کنم که موضوع یکی از شاهکارهای برنامه محسوب می گردد مخصوصاً حس مسرت و شاد گامی از مشاهده حسن پیشرفت کارهای عمرانی و فعالیت های مهندسی ایرانی و مأمورین زیدخل و ادارم ساخت که چند روزی در محل اقامت و بجزئیات امر را بررسی نمایم حقیقه زحمات مهندسی شرکت شیار قابل تقدیر میباشد چرخهای فعالیت عمران و آبادی در صحرائی وسیع و پهناور معان بتندی مشغول کار و روز بروز سرعت پیشرفت خود افزوده میشود مطابق آماریکه ملاحظه شد سال گذشته سه هزار هکتار زمین برای کشت غله تهیه امسال در حدود ده هزار هکتار زمین آماده گردیده و محصول سال گذشته خارج از حد توصیف می باشد علاوه ساختمانهای ده نمونه برای تأمین آسایش زارعین قابل توجه مخصوصاً دهکده که بنام شاه آباد در دست ساختمان است از هر جهت قابل دقت مخصوصاً از حیث آب و حمام و برق تکمیل می باشد و ده نمونه دیگری نیز برای بینه کاری در کنار رود ارس آماده شده است که قابل تقدیر است محصول بینه امسال بی نهایت خوب می باشد آقایان مستعضر می باشند که محصول بینه در آذربایجان در اثر عدم توجه بتدریج از بین رفته بود ولی در اثر مساهله و زحمات شیار روزی شرکت شیار مجدداً شروع بکشت اساسی نموده و امید میشود محصول سالهای آینده احتیاجات داخلی کارخانجات آذربایجان را از احاطه میزان مصرفی بکلی تأمین سهل است صادرات قابل توجهی نیز داشته باشد از سازمان برنامه خواستارم با توجه باینکه صحرائی معان گنجینه ذیقیتی برای تأمین اقتصادی کشور بوده و همچنین از احاطه رفته و فلاحی آماده و چنانچه تحت مراقبت و توجه کامل عمرانی قرار بگیرد کلیه احتیاجات کشور از حیث غله و بینه تأمین خواهد کرد دستور خرید بینه سرمایه شرکت شیار را پرداخت نموده و کارکنان و مهندسی را تشویق بکار نموده و از مسامحتهای لازم درج فرمائید

قسمت دیگر از مراضم موضوع ساختمان راه آهن میان تبریز می باشد اخیراً که در حضور و الا حضرت شاه و در عبدالرضا که بنظرم در کشی راه آهن میان تبریز تشریف فرما شده بودند مشاهده میکنم وضع ساختمانی راه آهن که یکی از آثار تاریخی و

با عظمت شاهنشاه فقید بوده و ضلالم مورد توجه شاس اعلیحضرت همایونی میباشد و اقامت قابل تحسین و با مراقبت هائی که از طرف دولت نسبت با اجرای منویات شاهانه معمول و فداکاریهای آقایان مهندسی ایرانی که در پیشرفت امور ساختمانی مبذول میدارند جای نهایت امیدواری و شایان تقدیر است فقط چیزی که حائز کمال اهمیت و قابل توجه میباشد موضوع راه ترانزیت ترکیه است که خواستم یادآوری و خواستارم که از نظر رعایت علاقه عمومی نسبت باین موضوع و با در نظر گرفتن اینکه راه ترانزیت ترکیه در تأمین وضع اقتصادی کشور مؤثر است اقدام عاجلی هم در این باره مبذول و شروع بساختن آن که مقدم بر هر کار است بفرمایند و ضمناً راههایی که امسال از طرف برنامه شروع و در بعضی قسمت نیمه کاره مانده است دستور تکمیل آنها را صادر فرمائید.

عرض دیگرم موضوع بانک کشاورزی است که تأسیس نمایندگی آن در ولایات ضروری و می توان گفت یکی از عوامل مؤثر در رفاه و آسایش زارعین و خورده مالکین میباشد بطوریکه آقایان محترم استحضار دارند در دوره گذشته سرمایه بانک افزایش یافته و بر اثر پیشنهاد اینجانب دولت قبول نمود که در مدت سه ماه در نقاطی که فاقد نمایندگی بانک کشاورزی میباشد نمایندگی تأسیس نماید متأسفانه تا کنون موضوع صورت عمل بخود نگرفته و سرمایه که از طرف برنامه منظور رفاه حال زارعین در اختیار بانک گذاشته شده است اختصاص به باغداران شمران داده شده دهقانان و زارعین ولایات را محروم کردند خواستم توجه آقای وزیر دارائی را نسبت به موضوع جلب و مصرأ خواستارم که اقدام عاجلی را در این باره مبذول و با تأسیس نمایندگی بانک در شهرستان سراب میانه و سایر شهرهاییکه ضرورت دارد وسایل آسایش زارعین و خورده مالکین را فراهم فرمائید در خانه توجه وزارت بهاداری را به وضع بهداشتی بعضی از نقاط آذربایجان مخصوصاً قسمت های سرحدی معان و کنار رود ارس که از نزدیک ناظر وضع زندگی ایل و عشایر ساکنین محل های مزبور بودم و اکثر مردم گرفتار بیماریهای واگیر تراخ و مالاریا میباشد معطوف و تمسک دارم توجه فوری را نسبت با مرام طبیب و داروی کافی بملل های نامبرده مبذول فرمائید هم چنین از جناب آقای رزم آرا نخست وزیر خواستارم توجهی برفع نواقص نقاط آذربایجان که حضوراً و کتباً نیز عرض رساندم مبذول و پیش از پیش اهالی آن سامان را با مرام اولیای امور امیدوار فرمائید.

این چند روزه همدلی از زائرین عتبات عالیات بیخس . اجمه و از شهیدان گدازنامه و حسن رفتار مأمورین اداره گذرنامه و از رئیس آن اداره امتنان میکنم لازم دیدم مراتب را معروض واز آقای وزیر کشور تقاضا نمایم این قبیل مأمورین و طبقه شناس را مورد تقدیر قرار دهند (صحیح است)

رئیس - آقای پیراسته فرمائید

پیراسته - عرض کنم بنده قبل از اینکه وارد صحبتی که می خواهم عرض آقایان برسانم بشوم یک اخطاری دارم که عرض می کنم و استدعا مینمایم که جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی توجه بفرمائید مدت ها است هفتی که سابقاً نخست وزیر بوده و مقامی

در این ملک داشته مورد اتهام قرار گرفته و در این مجلس اعلام شده است که آقای احمد قوام نخست وزیر سابق متهم است بجواز فروش متهم است به دزدی متهم است بخیانت اینها پاراست است با دروغ (حائز قی - تماشای مرضانه است) در هر صورت حالا مورد اینها نیست بهر حال باید تمیز تکلیف این قضایا بشود اهم از اینکه مجلس شورای ملی بگوید که این اتهامات دروغ است و آقای احمد قوام مرد درستی است و صحیح العمل است و در تمام مدت هم دزدی نکرده است و تمام اموالش را از راه درستی بدست آورده باینکه بگوید از راه دزدی بدست آورده در هر صورت باید تکلیفش معلوم بشود (حائز قی - اگر از دیگران بیشتر خدمت نکرده کمتر خدمت نکرده است) الان مدتی است که این مسئله در مجلس شورای ملی مطرح است صورت خوبی ندارد مجلس باید این مسئله را تعیین تکلیف بکند اهم از اینکه بدادگاه بفرستد یا نرستد یک طرحی چندی پیش تهیه شده و خدمت مقام ریاست تقدیم شده که اینکار در دستور قرار گیرد این طرح مطابق نظامنامه است و باید در دستور قرار بگیرد معلوم نیست که چرا قرار نمیگیرد بنده عرض میکنم این آقا حالا یک چیزی هم طلبکار شده است از همان پولهای مشروع از همان پولهاییکه همه میدانند از چه راهی بدست آورده آمده است شروع کرده بفعالیت چند تا روزنامه راه ندخته ضرب المثل معروف اگر سراغ بدهکار نروی در باره اوصدق میکند و طلبکار هم میشود بنده تقاضا میکنم که تعیین تکلیف اینرا بکنند که برای یکدفعه هم شده یک گردن کلفت را تعقیب بکنید در مجلس یازدهم کنسی خواهم جسارت بکنم غالباً دست نشاندهای خود ایشان بودند اینکار نشد شما بیاید اینکار را بکنید بسیار خوب بیاید بگوید آقای قوام السلطنه مرد مطهر و پاک است آقا اینکه همینطور بماند نمیشود عرض دیگرم راجع بدست های است که محروم ترین و زحمتکش ترین طبقات این مملکت هستند از دستهای پیش این مسئله یعنی کمک باین طبقه که میخواهم عرض بکنم مورد توجه همه مردم بوده مجلس ما گفته اند که آقا ما می خواهیم باینستد کمک بکنیم دولتها گفته اند که ما میخواهیم باینها کمک بکنیم ولی تا بحال هیچ قدم عملی برای این طبقه زحمتکش برداشته نشده و هر وقت هم خواسته اند باینها اظهار لطف بکنند باینها تعارف نموده اند و آن طبقه که میخواهم عرض کنم قضات دادگستری هستند همه آقایان اهم از هر روش که داشته باشند و هر روش که در سیاست داشته اند معتقدند که این قوه باید وضمش درست بشود آقایان بنده آمار گرفته ام تمام قضات دادگستری مملکت شما ۹۶۷ نفر هستند یعنی از عضو علی البدل دادگاه پیش بندر عباس تا رئیس کل دیوان عالی کشور تمام کسانیکه رتبه قضائی دارند ۹۶۷ نفرند اینها قوه قضائی شما را تشکیل میدهند اگر مدتی لازم نیست پس چرا میخواهید اینها باشند اگر لازم است شما از یک هفتاد قاضی گرفته از قضای بدست از قضای که بهاش مریض است دارند و بدو پول داده اند در چه توفیق دارین هر کس آمده گفته بیاید این قضات کمک بکنیم و کمک شده اگر شما مناسبت صحیح نداشته باشید در بینه سازمانها شما هرگز در خدمت بکنید نتیجه ای نیگیرید (صحیح است) بنابراین بنده از

قضات و مأمورین اداری و پزشک و مأمور جزم صورت برداشته ام تمام کسانیکه در عدلیه کار میکنند این آمارش است قضات ۹۶۷ نفر مأمورین اداری ۱۹۴۲ نفر پزشک ۳۱ نفر مأمور جزم ۱۳۶۹ نفر تمام آنها در یک مملکتی که یک میلیارد بوده اش است و نصفش هم بهتر می رود چیز مهمی نیست حالا علاوه بر اینکه باینها کمک نشده در موارد زیادی هم نسبت باینها تعدی میشود از جمله مجلس چندی پیش لایحه ای گذرانده و گفت در سالهای ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ کارمندی گرفته اند یک رتبه بایشان بدهند که ۱۵۰ هزار کارمند دولت میگویند چون شما قاضی دادگستری هستید چون محروم هستید چون بیچاره هستید چون از تمام طبقات دیگر کارتان مشکلتر است و هم بیشتر اصابات و فکرتان و عقلتان را بکار میاندازید چون دشمن برای خودتان مینراشید این رتبه را بشما نیندیم این قاضی اگر روزی مأمور اداره آمار بشود رتبه اش را بهش میدهند ولی چون قاضی است هم باید گرسنگی بخورد و هم رتبه اش را بهش نیندهند استدعا میکنم تقاضا دارم که مجلس باین کار توجه بفرمائید و حقوق اینها را تأمین بکنند که این افتخار برای مجلس ۱۶ باقی بماند که با بقضات خدمت کردیم و حقوق قضات دا تأمین نمودیم عرض دیگرم راجع به خبری است که لایه عرض آقایان رسیده است و آن قرارداد الحاقی ایران و آلمان است این قرارداد معقلاً بفتح ایران است و بنده آرزو میکنم که کاش تمام قراردادهای ما با هر دولت خارجی میناشد بر این باشد این قرار داد دولت زنده دودولت زنده مستقل است میگوید هرچی من تهیه میکنم تو بخر هرچی هم تو تهیه میکنی و بدرد من بخورد من میخرم بنده این قرارداد را بدولت تبریک میگویم و امیدوارم که این قرارداد ماخذ و مبنای سایر قراردادهای قرار گیرد و قراردادهائی که بصورت مستقلی نیست و بصورتی است که برای یک ملت و دولت زنده شایسته نیست به این پایه قرارداد بگیرد آنها هم بر این پایه قرارداد بگیرد (صحیح است) حالا یک مسئله را عرض میکنم و آن اینست که این قرارداد بهمت و کوشش یکی از مأمورین دولت ایران یکی از بهترین مأمورین دولت ایران یعنی دکتر حسن شهید نورائی تنظیم شده (امینی - آقای دکتر امینی هم بودند اسم دیگران را هم ببرید) (صحیح است) این دکتر حسن شهید نورائی که همه آقایان عرض بنده را تأیید میکنند الان این آقا دارد میبیرد البته آقایان اگر اجازه بفرمائید عرض میکنم این آقای دکتر حسن شهید نورائی الان در پاریس مریض است علت مرضش هم این است که این آقایان روزی صد صفحه کاغذ بنویسد منشی ندارد دولت علیه ایران نمیگوید که آقا من میخواهم صرفه جویی بکنم بنو منشی نیندیم و حال آنکه ۱۶ نفر عضو وزارت فرانسه است سفیر کبیر ایران در فرانسه آقای سهیلی میگفت هفت نفر هشت نفر اینها زیادی است خوب میخواهند در این مدت بکنند از اینها دستور بدهند که نوشی دکتر شهید نورائی هستی این بیچاره بدست الان مجبور است چون ملاقات بکارش است مجبور است که روزی ۱۶ ساعت ۱۱ ساعت کار بکنند تصدیق همین آقای وزیر اقتصاد ملی بر روز میگفت که من مأمورین چنین

زحمتکش تا بحال نیندیم چون باید پیش نویسی را خودش بنویسد یا کنویس را خودش بکنند مسئله دیگری را هم که بر سر میسرانم و بر اراضم خانم مهمم مسئله توجه مجلس شورای ملی بوضع عمومی دنیا است الان که مانسته ایم و با فراغت بال حرف میزنم دنیا در آستانه جنگ است موقعی است که دنیا دارد رویک وضعی می رود که ممکنست نسل بشر را تهدید بکند ما یک موقع جغرافیائی داریم که باستی بیش از هر ملتی مواظب خودمان باشیم ما اینجا برسرو کول هم می زنیم بمسائل غیر ضروری میرسیم بدون اینکه توجه داشته باشیم که آقا ما یک موقعیت جغرافیائی داریم که باید مواظب باشیم مادر مقابل نسل آینده مان مسئولیم اگر مواظب وضع جغرافیائی خودمان نباشیم ضرر خواهیم کرد دنیا یک دنیائی است که بسودر است با کمال مراقبت مواظب باشیم که مبادا غفلت بکنیم تا لطمه ای وارد بیاید این اختلافات و تشنجاتی که پیدا شده خدای من شاهد است بضرر مملکت است بنده میخواهم بگویم همه دستجات و لسی اکثریت قریب با اتفاق دستجاتی که در این مملکت تشکیل شده هدفشان خدمت باین مملکت است (صحیح است) اگر اینطور است چرا در این موقع حساس نباید یک انصاری درست شود یک اتفاقی درست شود و مجلس ما و دولت ما در مقابل نسل آینده اگر خدای نخواست پیش آمدی بشود مسئول هستیم و خواهند گفت که شما میدانستید خبر داشتید روزنامه داشتید را بودا داشتید میدانستید دنیا در آستانه تحول و جنگ است شماسر است و کول هم زدید (صحیح است) ضمناً نامه ای که آقایان قضات دادگستری نوشته اند خدمت جناب آقای رئیس تقدیم میکنم و استدعا دارم که نسبت به این مسئله توجه بفرمائید و همچنین نامه ای از دانشجو یان دانشکده پزشکی تهران رسیده است این نامه حاوی یک مطالبی است که چون بنده اهل فن نیستم نمی توانم قضاوت بکنم ولی آنچه را که بنظر خودم میرسد اینست که باستی کمیسیون بهداری و آقایانی که مورد اعتماد هستند و اهل فن هستند بیایند دقت کنند این اختلافات را از دانشکده پزشکی رفع کنند و یک ترتیبی داده شود که مقام علمی شان محفوظ بشود و زحماتی که کشیده اند هدر نرود و یک توجهی بکار آنها بفرمائید بنده چون آقای آزاد خواهش کرد که چند دقیقه وقت را بایشان بدهم بقیه عرضم را میگذارم برای بعد

رئیس - دیگر بقیه نمی نماند یک دقیقه مانده

آزاد - پنج دقیقه اجازه بفرمائید

رئیس - هیچ چیز نماند

حاذقی - طبق ماده ۹۰ من مخیر کمیسیون مرااضم میخواهم یک توضیحی بدهم

رئیس - آقای حاذقی شما مخیر کمیسیون هستید بفرمائید

حاذقی - میخواستم تقاضا آقایان نمایندگان محترم را است مخیر کمیسیون مرااضم مجلس متوجه این موضوع بکنم که قسمت اول فرمایش نماینده محترم آقای پیراسته راجع بنظر مجلس در قسمت پرونده اعلام جرم علیه آقای قوام السلطنه نخست وزیر سابق ایران از احاطه جریان مجلسی کمیسیون مرااضم و مرضی و بدهم کمیسیون دادگستری با افعال دقت و مواظبت و بی نظری نشسته اند و پرونده را مطالعه

فرهنگ و نظرها در آن قسمتی که مربوط به قبل بوده دایره بر عدم وارد بودن اتهامات تصویب شده

پیراسته - وست بندی شده

صدرزاده - این حرفها چیست میزید اعضا کبسیون هم از مجلس هستند

صفوی - این حرفها چیست آقا؟ حرف بیهود چرا میزند؟ با این حرفها که نشود او را تبرئه کرد چند کارتن اتهام است بنده آنها را میخوانم

حاذقی - اجازه بفرمائید کارمیلت خرابیش روی هیئت است که آنچه حکومت میکند اقراض وامیال شخصی است نه حقایق (صفوی) - اقراض نیست حقایق است) اجازه بفرمائید همراضم را بکنم، از مقام ریاست اجازه بگیرم فرمایش بکنید عرض کنم آقایان باید بدانند من که اینجا عرض میکنم هیچکس جز در مقابل خداست تنظیم فرود نمی آید و هیچکس رادرنزدگانی حال و آتی خود جز خدا مؤثر نمیدانم من که این هرائش را میکنم نسبت بشخص آقای قوام السلطنه از نظریکنفر ایرانی منصف و وارسته از اقراض حرف میزنم آقای قوام السلطنه يك فردی بوده که در يك موقعی رئیس الوزرای مملکت بوده و عقیده شمس من و اکثر از آقایان همکاران مجلسی آنچه میتوانسته باین مملکت خدمت کرده (صفوی) - اکثر آقایان این عقیده را ندانند این حرفها صحیح نیست) مجاهدت کرده حالا اجازه بفرمائید فریز ایشان رجال بزرگ خدمتگذار دیگری هم ما داریم توی این مملکت آقایان محترم بیائید نگذارید اشخاصی که خدمت میکنند بملکت روی غرض مورد اتهام قرار بگیرند مصلحت مملکت زیست عرض حکرم آقایان محترم من سه دوره است نماینده مجلسم و فقط با آراء طبیعی مردم و کبیل شده ام آقای قوام السلطنه هم هیچ کمکی خدارا گواهی میکنم بن نکرده و حتی در دوره ایشان نسبت بن فشار و تضییقاتی هم از طرف عمال ایشان که اسم این عمال را نمیبرم که مجلس ملوث می شود شد

جواد مسعودی - آقایان رئیس مجلس متشنج میشود

امامی اهری - مگر خوابی تازه کی دیده؟

رئیس - ایشان مغیر کبسیونند میخواهند توضیح بدهند

حاذقی - اجازه بفرمائید من می خواهم عرض کنم این فرمایش آقایان مثل اینست که ما که اعضای کبسیون هرائش بودیم با اکثریت آقایانی که عضو کبسیون دادگستری بوده اند خدای نکرده آمده اند نظری را برخلاف حق و برخلاف اصول مجلس داده اند (پیراسته) - دلیل دارد آقا امید بهترین قضات دادگستری ایشان را تعقیب کرده است) اجازه بفرمائید الان هم اعلام جرم دیگری در کبسیون هرائش است خود آقای پیراسته هم عضو کبسیون هستند (یک نفر از نمایندگان - نمی آید) خود جناب عالی اغلب گرفتاری دارید بک جلسه تشریف آوردید آقای حکیمی رئیس کبسیون هرائش از غریبترین نمایندگان مجلسند آقای ذوالفقاری عضو کبسیون هرائش از بهترین افراد این مملکت است که ارادت بابشان دارم همچنین سایر آقایان نمایندگان خود جناب عالی که از بهترین قضات هستید اکثر هم تشریف می آورید آنها هستند **حرف رازداری** متعلق باید زد آقایان با هوو چنجال

ناید اشخاصی را که خدمت کرده اند باین مملکت مورد لعن مالی قرارداد برای آنکه برای مملکت خوب نیست اشخاصیکه خدمت میکنند باید حشاشان باشد

آقایانی که در فرنگستان رفتند خود من رفتم آنجا دیدم قوام السلطنه در تمام دنیا شهرت دارد (صفوی) - آقا اینطور نیست) و باین مملکت خدمت کرده است (خسرو فشتانی - صحیح است) نباید این حرفها رازد (صفوی) - شامیخواهید دفاع بکنید) من دفاع از نظر کبسیون میکنم در حال ...

صفوی - مجلس باید رای بدهد این فرمایشها چیست شامیخواهید دفاع کنید از ایشان در موقعیکه مطرح میشود دفاع کنید

رئیس - این موضوع مطرح نیست و نظر مجلس حاکم است، نظر اشخاص

حاذقی - کبسیون هرائش باز هم می نشیند و با کمال بیفرضی رسیدگی میکند ما بارمان سبک است و هیچوقت تحت نفوذ هیچکس هم نیستیم و کار خودمان را انجام میدهم

ملک مدنی - مگر موضوع مطرح است

رئیس - هیچ چیزی مطرح نیست

شوشتری - نباید مملکت را با حرف متشنج کرد

رئیس - ایشان مغیر کبسیون هرائش بودند توضیحی دادند

پیراسته - اختصار دارم

۴ - قرائت اسامی اعضاء منتخبه از شعبه کبسیون برنامه

رئیس - صورت اسامی اعضاء کبسیون برنامه که از طرف شب انتخاب شده اند قرائت میشود آخر جلسه هم هیئت رئیسه خودشان راجع میشوند و انتخاب می کنند

(صورت کبسیون برنامه بشرح زیر قرائت شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی - بنا به وقتی که قبلا تعیین شده بود روز سه شنبه هفتم آذرماه ۱۳۲۹ شب ششگانه ساعت ۹ صبح تشکیل گردید و از هر شبه سه نفر بشرح زیر برای کبسیون مخصوص برنامه انتخاب گردید

از شعبه اول - آقایان: نبوی، فتحعلی انشار، انشار صادقی

از شعبه دوم - آقایان: رضوی، ناصر صدیقی، کشاورز صدر

از شعبه سوم - آقایان: خسرو فشتانی، دکتر جلالی، آزاد

از شعبه چهارم - آقایان: بزرگ نیا، دکتر طباطبائی، نورالدین امامی

از شعبه پنجم - آقایان: شهاب خسروانی، مهدی ارباب، سالار بهزادی

از شعبه ششم - آقایان: قرشی، دکتر معظمی، مغیر فرهنگ

پیراسته - طبق ماده ۹۰ بنده اختصار دارم بنده توهین کردم هرائش بنده را تهریف کردند **اسلامی -** پارسال ۱۶۰ میلیون تومان را

برنامه چکار کردند که این کبسیون اسامی میخواهد بکنند پول ملت بدبخت را میرد چکار میکند باید متحمل کرد بر بنده را برنامه چه چیز است؟

رئیس - آقای رفیع

رفیع - خواستم عرض برسانم که در باب برنامه ملت ایران انتظاراتی داشته که آن انتظارات بعمل نیامد (صحیح است) تصور میکردند که تمام مملکت را علی السویه در تحت نظر خواهند گرفت آن مسائلی که برای هر معنی لازم است آقایان انجام خواهند داد اقدامی کردند این آقایان اعضاء برنامه که واقفاً باید عرض کنم که متخصص در نقله کاری هستند (صحیح است) اگر بگویند که در ایران متخصص نیست من میگویم برای نقله کاری متخصص در ایران هست جمع آوری کردند اجزائی را که سابقاً بد داشتند در کشور و بیبی خودشان را معرفی کرده بودند حالا یک عده ای از مجلس تعیین شده من خواهش میکنم از این آقایان محترم که آنها ناظر باشند از آن ها بازخواست بکنند اگر بهمان وضعیت بگذرد از حالا استعفا کنند و قبول نکنند (صحیح است) و اگر نظارت کامل خواهند کرد و پولها بصرف صحیح میرسد شروع بکنند بکار کردن و بدانند که از آنها پشتیبانی میشود و ما این تقاضا را از آنها داریم و آقایان این عملی را که مینمایند ملت منتظر است به انجام برسانند و راپورتش را ب مجلس بدهند (صحیح است)

صدرزاده - عملیات گذشته را هم بررسی کنند

۴ - اعلام تصویب صورت مجلس جلسه قبل

رئیس - عده برای رای کافی است، تصویب صورت مجلس جلسه قبل اعلام میشود

۵ - اخذ رای و تصویب سه ماده متمم بودجه ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی

رئیس - بودجه ۱۳۲۹ مجلس که به سنای فرستاده شد ۳ ماده آنرا ستا غیر مالی تشخیص داد ممهدا با احترام مجلس رای داد حالا بکرای میخواهد چون مربوط به ستاد هیئت مجلس شورای ملی است میخواستم قرائت شود آقایان مسبق بشوند

کشاورز صدر - بنده راجع باین سه ماده میخواستم هرائش بکنم

رئیس - صحبتی ندارد رای داده اند

کشاورز صدر - تذکر بفرمائید که آنها حق ندارند که این مواد را الحاق کنند

رئیس - العالی نشده ماده ۹ ماده فرستاده شده بود ۶ ماده را رای دادند ۳ ماده را هم جدا گانه رای دادند حالا قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

مواد مربوط بقانون بودجه سال ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی

ماده ۱ - سوابق خدمت کارمندان فعلی مجلس شورای ملی در قسمت فنی چایخانه مجلس جزو ستین خدمت رسمی آنان محسوب و مشمول کلبه مقررات و قوانین استخدامی میباشد

احکام آنان با احتساب سوابق مذکور اصلاح و ابلاغ خواهم شد - کشور بازنشستگی ایام خدمت

بالا در ۲۹ فقط سه ساله کسر و بصورت بازنشستگی ارسال میگردد

ماده ۴ - ترتیب بازنشستگی کارمندان و خدمت گذاران مجلس شورای ملی مانند کارمندان و خدمتگذاران دولت بر طبق تبصره ۲۹ ماده دوم قانون بودجه سال ۱۳۲۸ کل کشور مصوب ۲۳ تیر ۱۳۲۸ پس از تصویب ریاست مجلس شورای ملی خواهد بود

ماده ۳ - استخدام کارمند جدید و انتقال از وزارتخانه ها و بشکاهای دولتی ب مجلس شورای ملی (باستثناء استخدام نفر تند نویس و یک نفر خوشنویس جدید) ممنوع است

رئیس - رای گرفته میشود باورده آقایان موافقتین ورقه سفید میدهند

اردلان - رای باورده لازم نیست

رئیس - بودجه است

شوشتری - بودجه نیست

اردلان - این بودجه نیست یک قانونی است

رئیس - این بودجه مجلس است این سه ماده ای است که سوا کرده اند حالا بسته بنظر آقایان است این طور بهتر است رای گرفت عده حاضر ۸۶ نفر با ورقه رای گرفته میشود

(اسامی آقایان بشرح ذیل اعلام و در محل نطق حاضر و رای دادند)

اسامی رای دهندگان - آقایان: ایریشم کار - همدان تربیتی - فرهودی - اردلان - صدیقی و دکتر مجتهدی - دکتر طباطبائی - بهادری - کشاورز صدر - دکتر هدایتی - نورالدین امامی - دکتر علوی - حکیمی - صفوی - قبادیان - شوشتری - یالیزی - عزیز زنگنه - وهاب زاده - سرتیپ زاده - حمیدیه - امامی اهری - دکتر بقائی - دکتر مصدق - آزاد - جمال امامی - دکتر نبوی - جواد مسعودی - کتابادی - بودافیان - حاذقی - نبوی - پیراسته - سلطان العلماء - اسلامی - گوردوزی - دکتر جلالی - ملک مدنی - فتحعلی انشار - دولتشاهی - نریمان - صالح - ابوالقاسم امینی - حائری زاده - حسن مکرم - میر مجید موسوی - صاحب جمع - عباسی - سعید مهدوی - قرشی - بزرگ نیا - صفائی - دکتر کاسمی - ظفری - غضنفری - تولیت - گرگانی - دکتر راجی - امیری فراگزلو - آبکار - شادلو - خلیفه علم - شیبانی - رضوی - شکرانی - کهید - موقر - دکتر طاهری - عامری - مغیر فرهنگ - فرهنگ - فشتانی - صدر میرحسینی - مدلل - دهقان کوراولغی - ذوالفقاری - دستم کیو - حکمت - دکتر برال - محمد علی مسعودی - صدرزاده - دکتر سعید امامی - بهجانی - انشار صادقی - اسکندری (پس از شماره آراء نتیجه بشرح زیر اعلام شد)

ورقه سفید ۸۲

ورقه سفید بی اسم علامت امتناع ۳

رئیس - سه ماده بودجه مجلس شورای ملی با اکثریت ۸۲ رای تصویب شد

اسامی موافقتین: آقایان: دهقان - اردلان - کشاورز صدر - جمال امامی - همدان تربیتی - صفوی - پیراسته - کوراولغی - وهاب زاده - بهجانی - دکتر برال - مکرم - قرشی - دکتر علوی - مدلل - فرهودی -

حکیمی - شوشتری دستم کیو - کتابادی، ایریشم کار احمد حمیدیه، دکتر بقائی - بزرگ نیا - حاذقی - دکتر هدایتی، بودافیان، محسن طاهری، بزرگ نیا، انشار صادقی، گوردوزی - نریمان - موسوی، دولتشاهی، دکتر جلالی، اسلامی - ملک مدنی، فتحعلی انشار، صالح، عباسی، صفائی، ظفری، فراگزلو، تولیت، شکرانی، گرگانی، آبکار، خلیفه علم، شیبانی، صدر میرحسینی، شادلو، عامری، موقر، کهید، سرتیپ زاده، دکتر نبوی، قبادیان، نبوی، غضنفری، مرضی حکمت، ناصر ذوالفقاری، دکتر راجی، بهادری، صدرزاده، نورالدین امامی، دکتر مجتهدی، دکتر کاسمی، امینی، صدیقی، حائری زاده، محمد علی مسعودی، امامی اهری، جواد مسعودی، دکتر طباطبائی، دکتر سعید امامی، قهرمان، خسرو فشتانی، رضوی، صاحب جمع، سعید مهدوی، اسکندری

ورقه سفید علامت امتناع ۳ برگ

۶ - مذاکرات بعد از دستور و ختم جلسه بعنوان تنفس

رئیس - پیشنهاد تنفس از آقای دکتر بقائی رسیده است

حاذقی - مخالفم

محمد علی مسعودی - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای دکتر بقائی

دکتر بقائی - پیشنهاد بنده بایستی برای ختم مجلس باشد نه برای تنفس ولی از لحاظ اینکه در نظامنامه چنین موردی پیش بینی نشده بود

نورالدین امامی - عده کافی نیست

رئیس - آقا تأمل بفرمائید (پس از لحظه ای عده کافی شد) بفرمائید

دکتر بقائی - چون موردی برای پیشنهاد ختم مجلس نبود بنده پیشنهاد تنفس دام که از این حالت خفتانی که در این کشور هست بیرون بیاوریم و یک تنفسی بکنیم برای اینکه آقایان محترم تضییقاتی که نسبت به روزنامه های ما و مخصوصاً روزنامه خود من وارد شده و میشود سابقه دارند بنده هیچوقت عادت نداشتم که بیام در این مورد مطلبی را در مجلس بعرض آقایان برسانم ولی از لحاظ وخامت موقعیت بنده مجبورم که توجه آقایان را باین نکته جلب کنم که در حال حاضر روزنامه هایی که با پول دولت اداره میشوند و با اعلانات دولت اداره میشود روزنامه هایی که با پول شرکت نفت و با اعلانات شرکت نفت اداره میشوند یعنی کاملاً وابسته بانکها هستند و روزنامه های دست چپی هم که دستور از مسکو میگیرند بیا می تازند و در همین حال دولت هم منتهای فشار و تضییق را برای ما و روزنامه های ما وارد در چند روز قبل که یکی روزنامه آهنگ شرق را توقیف کردند

رئیس - آقای دکتر بقائی این وارد نیست

دکتر بقائی - حال خفقان مملکت را درام عرض میکنم

رئیس - این مربوط به پیشنهاد تنفس نیست

دکتر بقائی - اجازه بفرمائید این دو کلمه است (امینی - تنفس ملی است) از شهر بانی روزنامه را توقیف کردند و فرستادند شماره هایش را جمع آوری کردند و توقیف کردند بنده در این خصوص هیچ مطلبی در مجلس بعرض آقایان نمایندگان نرسانیدم در روز در ساعت شش صبح یک شماره دیگر از روزنامه را

همین ترتیب که میبردند برای توزیع شهر بانی گرفته بودند ریکی از روزنامه ها را با بیب زده اند و ساخته اند نوی جوی ولی راجع باین بنده چیزی نمیگویم این عمل همیشه شان است آقایان موضوعی که به چوچه قابل تحمل نیست این است که آقایان همه ملاحظه فرمودند این روزنامه های ما را که توقیف میکنند یک عده اشخاص ولو اینکه مخالف ما هم ممکن است باشند از لحاظ کمک با آزادی مطبوعات امتیاز روزنامه های ما را در اختیار ما میکنند و طبق همین قانون لعنتی اقبال - زنگنه کسی امتیازش را در اختیار دیگری گذاشت خودش مسئولیت ندارد چون منویسند که من امتیازم در اختیار جناب آقای فرامرزی میکنم این شخص دیگر مسئولیتی ندارد و اگر در روزنامه عمل خلافی هم شده باشد مقاله خلافی هم نوشته شده باشد که قابل تعقیب باشد تنها کاری که میتوانند بکنند این است که بروند بآن صاحب امتیاز بگویند آفاکی نوشته این مقاله را او میگوید من مسئولیت را کاملاً واگذار کردم با آقای فرامرزی از او بیسید دیشب اول شب آمده اند یک جوان بیچاره فاضل لیسانسه حقوق که روزنامه اش را در اختیار ما گذاشته بود در خیابان لاله زار نوبایک طرز بی آبرویی با کتک کاری ویس - گردنی انداخته اند توی جیب و برده اند توقیف کرده اند آخر من نمیدانم (فرامرزی - اینجا اول فرمودید انداخته اند توی جوی حالا میفرمائید انداخته اند توی جیب) نه آن موزمان بود و ما گفتیم چون اینها غارتگرند ما نمی نداد ولی این شخص فقط کاری که کرده بود امتیاز روزنامه اش را در اختیار ما گذاشته و خود شهر بانی هم کراراً این موضوع را تذکر داده که ما با آنها کاری نمیتوانیم داشته باشیم چون نوشته است که مسئولیت این موضوع با هیئت تحریریه شاهد است یا با دکتر بقائی یا آنها نباید کاری داشته باشد ولی چون راه دیگری نداشتم برای مرهوب کردن مردم این کار را در روز کردند این شخص را ...

رئیس - آقای دکتر بقائی چون پیشنهاد شما مربوط به تنفس است در همان موضوع صحبت نکنید

دکتر بقائی - بنده عقیده ام این است که مجلس یک مجلس ترحیم برای خودش بگذارد و برود دنبال کارش برای اینکه با این طرز مملکت داری که یک جوان تحصیل کرده را بیندازند توی جیب و ببرند مجلس کاری نمیتواند بکند نمیدانم بچه جهت این کار را کردند من خواهش میکنم آقایان یک مقدری باین موع توجه بفرمائید اینها هلائم ضنف دولت است چون دولت رفتنی است هلائم ضعفش این است که ممکن است همان خیالاتی که مادر ۳ سال پیش که مبارزه میکردیم گفتیم در این موقع که ناگزیر است برود یک خیالات کوتاه و امانت اینها داشته باشد این را من تذکر میدهم خدمت آقایان و خواهش میکنم توجه بفرمائید

رئیس - آقای محمد علی مسعودی مخالفید؟ بفرمائید

دکتر بقائی - بنده پس گرفته پیشنهادم را

رئیس - آقای پیراسته عنوان ماده ۹۰ بفرمائید

خوب بود .

رئیس آقای صدر زاده

پیراسته - عرض کنم گذشته ضمن عرایض تیر در دستور عرس کردم که هیچ موردی نداشت که مقام ریاست اجازه بدهند که آقای حاذقی بیایند راجع بآن مطلب صحبت کنند

رئیس - شما بکار من مداخله نکنید من اینجا معتارم مطابق آیین نامه هم رفتار میکنم

پیراسته - مطابق آیین نامه مختار مطلق که نیستید جناب آقای رئیس

رئیس - مخبر کمیسیون است توضیح داد .

پیراسته - بنده عرض کنم که در هر صورت آقای حاذقی آمدند اینجا مطالبی گفتند که بهیچ وجه با حقیقت تطبیق نمیکرد بنده چه عرض کردم بنده گفتم که یک دسته از قضات دادگستری یکیش را اسم برد میرزا حسین خان امید تمام کسانی که باعدلیه سروکار دارند این مرد شریف را می شناسند حالاهم متقاعد است و دنبال کارهای دولتی هم نیست این امور تعقیب کار آقای قوام السلطنه بود خوب آقایان اگر چک دلیل نیست اگر صورت حساب بانک دلیل نباشد اگر اقرار اشخاص دلیل نباشد پس چه دلیل است ؟ آقای حاذقی آمدند اینجا و فرمودند باینکه در مسائل مهم مملکت نیابستی فرض و مرض و دخالت داشته باشد بنده هم همین عرض را میکنم بنده عرض می کنم باینکه یک مردی که آمده است بتصدیق بهترین قضات دادگستری و با دلایل غیر قابل انکار خیانت کرده تعقیب کنید بنده میگویم و پایش میایستم بنده حاضرم بروم محکمه بنده از مصونیت صرف نظر میکنم میروم محکمه و قوام السلطنه هم خودش بیاید

حاذقی - اگر اینرا هم راست می گفتید

پیراسته - بنده هم مصونیت نمیخواهم اگر بنده خلاف میگویم بعنوان مقرر تعقیب موم همین آقای کشاورز صدر چند وقت پیش اینجا سؤال کردند آقای هیث دو تا کارتن برداشت آورد اینجا تمام اینها سنداست تمام مدرک است اگر اینها سند نباشد پس سند چیست ؟ بنده عقیده دارم که مجلس یک کاری بکنند که نگویند هر کس کردن کلفت بود آزاد است و بیاید راست راست راه برود ضمناً بنده میخواستم این تذکری را که آقای امینی به بنده فرمودند بدهم بنده منظورم همین نبود که فقط آقای دکتر شهید نورانی اینکار را کرده اند آقای دکتر امینی و اشخاص دیگری هم که آنجا هستند زحمت کشیده اند بنده مقصودم این بود که دولت در نظر داشته باشد که حق آقای دکتر شهید نورانی از بین نرود در هر صورت باز هم تأکید میکنم باز هم اصرار میکنم که بایستی مطابق طرحی که تقدیم مقام ریاست شده است پرونده مطرح شود خوب آقایان بگویند این دلیل دلیل نیست ولی در هر حال آقایان نباید بگویند یک مردی که پرونده اش از سه سال پیش در این مجلس مطرح بوده با همین صحبتها از بون رفته باشد بنده عرض نکردم که آقای قوام السلطنه را مجرم تشخیص بدهید ولی عرض میکنم پرونده هائی که سند دارد تماشای اقرار دارد تمام چک های اشخاص که در بانک شاهی داده اند اگر سند نباشد پس چی سنداست در هر صورت زودتر اقدام بکنید بنده این را می گویم .

دکتر بقائی - شما که در کمیسیون عرایض هستید راجع به آقای دکتر اقبال هم توجهی فرمائید .

صدرزاده - بنده قبلاً يك مقدمه ای را میخواهم بااستحضار آقایان برسانم که در این عرضی که میکنم اشتباه نشود و آن اینست که بنده عضو دمکرات ایران نبودم عضو فراکسیون دمکرات ایران هم نبودم توجه فرمائید حتی در موقعی هم که اینجا آقای قوام السلطنه تقاضای رأی اعتماد کردند بعضی از آقایان نزاکت کردند و رأی امتناع دادند ولی بنده وره که بودم مسبوق باشید از این مطلب آقای پیراسته در اینجا گفتند دسته بندی شده است من خیال میکنم که ما ایرانی ها اگر هیچ چیز نداشته باشیم حیثیت دوستی را داریم و از خصائص ما ایرانی ها است من انتظار نداشتم از شما آقای پیراسته که در کار قضائی و عدلیه هستید يك همچو جمله ای را فرمائید کمیسیون عرایض آنچه را فهمیده رأی داده کمیسیون دادگستری هم آنچه را تشخیص داده رأی داده قضیه در مجلس مطرح میشود هر طور مجلس رأی داد اگر جرمی کرده است باید تحت تعقیب واقع شود والا تبرئه میشود . جناب عالی فرمودید دسته بندی کرده اند این کمیسیونها يك واحدهائی هستند از مجلس شما نباید بآنها اهانت بکنید والا راجع بخود جناب عالی خیلی صحبتها میشود صحبت که دلیل نیست

رئیس - اگر آقایان موافقت ده دقیقه تنفس داده میشود

(سه ربع قبل از ظهر جلسه بعنوان تنفس ختم و دیگر تشکیل نگردید)

رئیس مجلس شورای ملی - **رضاحکمت**